

DAN ŽENA

Potreben praznik ali pretveza za moške?

Ob bližnjem prazniku žena se bodo, kot običajno, spet porajali dvomi in različni pogledi na to, koliko je ženskam tak dan sploh potreben in koristen, koliko so upravičene prošle, ki se marsikje sprevržejo v vseljudske veselice itd. Na to, kakšno mnenje imajo o tem spornem dnevu, nam je odgovorilo nekaj Bežigrancev.

Dušan Pajk, 40 let, odvetnik: »Že dejstvo, da ta praznik sploh obstoji, kaže na to, da je potreben. Ženske potrebujejo en dan v letu, ob katerem se je nanje treba spomniti. Res pa je oblika, v kateri se marsikje praznuje, zelo neprimerna. Događa se, da prav ta dan moški popivajo in prihajajo domov v rožcah, ženske pa jih morajo potem take prenašati. To nima nobenega smisla, vprašanje pa je, kako najti pravo obliko in mero praznovanja.«

Martin Košir, 55 let, propagandist: »Tak kot je, ta praznik ni več potreben. Može bi morali ženam vse leto nositi cvetje, ne le na ta dan. No, vseeno bom za 8. marec pomil stopnice, a to le zato, ker mi je žena zadnjič pomagala pomiti posodo. Pravzaprav pa, zakaj žena ne bi še za 8. marec enkrat pomila stopnic? Oh, kaj zato, jih bom pa jaz še tokrat.«

Tamida Prinčič, 33 let, inženir agronomije: »Mislim, da je 8. marec le pretveza za moške, da se enkrat na leto prikupijo ženskam. Opažam tudi to, da ga praznujejo predvsem oni. Zlasti tisti, ki imajo veliko časa za praznovanje vseh drugih praznikov, pa izkoristijo še to priložnost. Tisti, ki spoštujejo in ima rad svojo ženo, ji naklonijo pozornost tudi ob kakšnem drugem dnevu. Kot lastnica cvetličarne ugotavljam, da moški, ki so pri nas stalne stranke, ob takšnem dnevu rož sploh ne kupujejo, ampak to počnejo med letom. Menim tudi to, da je 8. marec za marsikoga bolj navada in zoprna obveznost kot pa pravi nagib tega dne. Smisel bi imel, tako kot v nekaterih zahodnoevropskih državah, predvsem kot dan mater, ne pa kot dan vseh žensk.«

Marjan Serko, 29 let, poslovodja: »Po mojem bi morale 8. marec praznovati vse ženske, ne le nekatere. To pravim zato, ker v poklicih, kot je moj trgovski, praznovanja ni mogoče izpeljati med delovnim časom, če ni razumevanja, zato pa bi morali to nadoknaditi pozneje. Svojim sodelavkam dam ob tem prazniku vedno prosto. Res pa je 8. marec že bolj tradicija kot kaj drugega, vendar tradicija, ki bi jo bilo vredno spoštovati z drobnimi pozornostmi – s kakšnim simboličnim nageljčkom, ki pomeni več kot razkošen šopek, in s prostim dnevom za zaposlene ženske. S to predstavo pa se za moje pojme ne sklada pogled na mlado frkljo, ki se trka po prsih, češ, danes je moj dan.«

Viada Germek-Antić, 68 let, upokojena profesorica: »Zakaj ne bi praznovali 8. marca, saj ga po vsem svetu! Tako imajo ženske vsaj enkrat na leto razlog, da se poveselijo in se malo razživijo. Takrat naj bi jim dali prosto, njihovo zabavo pa, če je možno, tudi denarno podprli. Tudi zaposlene ženske namreč potrebujejo sprostitve in to v svojem krogu, saj je praznovati doma dolgačas in to nič ne velja. Bilo pa bi prav, da bi jih možje in otroci vsaj ta dan razbremenili domačih opravil.«

BARBARA GUČEK

BOŽENA ZAKRAJŠEK

Direktorica z ženskim moštvom

Za Boženo Zakrajšek, mlado, sposobno in prodorno direktorico kongresne dejavnosti v Cankarjevem domu, ste gotovo že slišali. Tokrat vam jo predstavljamo kot našo krajanko in (tudi zaradi bližajočega se Dneva žena) kot žensko, ki je v poklicu uspela. Prebila se je med redke direktorice kongresnih centrov. Med petinpetdesetimi, ki so člani mednarodne kongresne organizacije ICCA, sta z Boženo vred samo dve ženski. Kakšna je bila njena pot? »Ženska se težje uveljavi kot moški. Če bi bila Božo, bi imela prav gotovo manj težav,« pravi sama.

Pred petnajstimi leti je diplomirala na graški univerzi kot simultana prevajalka za angleščino, nemščino in srbohrvaščino in kar deset let je trajalo, da so ji diplomu pri nas tudi priznali (nostrificirali). Poklicno pot je začela kot organizatorica društva slovenskih simultanih prevajalcev, ki si je zaradi lažjega sodelovanja pri organizaciji raznih kongresov in nastopanja na trgu znanja, poiskalo zaledje v takratni kongresni agenciji pri ljubljanskem Magistratu. V prave kongresne vode pa je zaplula, ko je leta 1973 sama prevzela vodstvo te agencije in začela organizirati razne kongrese v jugoslovanskem prostoru. Ko je bil zgrajen Cankarjev dom, je ta dejavnost pridobila tudi enega izmed važnih pogojev, žal pa še ne vseh, za svoj razcvet. Januar

ja je minilo pet let, odkar je Božena s svojimi sodelavkami prevzela vodstvo kongresne dejavnosti v Cankarjevem domu. »Takrat nas je bilo devet, danes nas je dvakrat toliko,« pravi sama in dodaja, da dela skoraj s samimi ženskami. Sama si jih je izbrala za sodelavke, prav načrtno. »Naše delo zahteva mnogo majhnih, požrtvovalnih korakov, da pripelje do ciljev in uspeha. In ženske so kot nalašč primerne zanj, ker so natančne, potrpežljive in sistematične,« pravi direktorica. Seveda pa se je v svetu, kjer prevladuje moški način mišljenja, tudi sama, z njo pa tudi »njena« dejavnost, težko prebijala. »Globoko ledino je bilo treba zaorati, da se je kongresna dejavnost uveljavila in da

so jo priznali tudi doma. Če se moški za nekaj zavzema, ga vsi hvalijo, kako je odločen, če to počne ženska, pravijo da je prepotentna in osorna,« pravi Božena Zakrajšek in razmišlja, da je to najbrž težava katerekoli ženske v kateremkoli poklicu. A ona je kljub temu uspela.

Čeprav nam v Ljubljani manjkajo hoteli visoke kategorije in mednarodno letališče, se je v petih letih Cankarjev dom kljub temu uveljavil v mednarodni delitvi dela in Ljubljana je postala kongresno mesto. Sadove dela so, tako kot je v tej dejavnosti v navadi, začeli obirati šele lani, ko je kongresni sektor v Cankarjevem domu, ki se financira izključno iz svoje dejavnosti – brez dotacij, ustvaril 170 milijonov dinarjev prihodka, od tega 40 odstotkov v konvertibilnih devizah. Prihodki, ki so ga s kongresnimi gosti iztržili hoteli (ljubljski in blejski) trgovine in ostala infrastruktura pa, kot je dejala Božena Zakrajšek, sploh ne beležijo. Zato jo zelo moti izraz »kongresni turizem«, ki ga mnogi uporabljajo za označevanje dejavnosti Cankarjevega doma. Gostje na kongresih niso turisti, pač pa na visoki znanstveni ravni izmenjujejo svoje znanje. Poleg tega je raziskava, ki jo je opravil Cankarjev dom, pokazala, da porabi kongresni gost na dan v Ljubljani 150 ameriških dolarjev, turist pa le 30. Poleg letošnjih mednarodnih kongresov, med katerimi bo po letu 1971 največja prireditev v Ljub-

ljani – svetovni kongres mednarodne zveze gozdarskih raziskovalnih organizacij, bo Cankarjev dom organiziral tudi številne jugoslovanske kongrese, slovenske prireditve, strokovna srečanja, družabne prireditve ter razne predstavitve v svoji hiši in tudi v drugih krajih, v Portorožu, Opatiji, na Bledu in Brionih. Te uspehe kongresnega sektorja Cankarjevega doma pa gre pripisati, kot je dejala Božena Zakrajšek, tudi 320-tim strokovnim predstavnikom posameznih gospodarstev, znanstvenih in družbenopolitičnih ved iz Ljubljane, ki so vključeni v mednarodne organizacije. S svojim vrhunskim delom so postali vsebinski nosilci in animatorji kongresne dejavnosti, saj lahko kandidirajo za organizacijo mednarodnih prireditev samo takrat, če je tudi njihova dejavnost priznana na mednarodni ravni.

Božena Zakrajšek porabi večino svojih ur za organizatorska in vodstvena opravila. »Kar pa resnično rada delam, je simultano prevajanje v kabini,« pravi. Zato ji prevajanje pobere še tisto malo prostega časa, kolikor ga sploh ima. Tretjo stopnjo študija, ki jo je vpisala na VEKS-u v Mariboru, smer turizem, je kar malo zanemarila. Od sedemnajstih ji manjka še pet izpitov. Poleg tega je aktivna še v hišnem svetu na Glavarjevi ulici 47, za konec tedna pa jo pot skoraj vedno vodi v Maribor, na obisk k staršem.

VIDA PETROVIČ

PISMO BRALCA

Osiromašeni leksikon

Niko Hvastja iz Savelj nam piše: »Pred tedni je Cankarjeva založba izdala leksikon z naslovom Slovenska krajevna imena. Že ob prvem pregledu me je radovednost najbolj vlekla, kako so opisana krajevna imena tako imenovanega ljubljanskega Posavja, ki spadajo pod občino Ljubljana Bežigrad. Toda glej zlomka! Vasi Kleče, ki tvorijo s Savljami KS Savlje Kleče, nadalje vas Mala vas ter še večje naselje Stožice sploh niso navedene. Vsa jedra teh vasi imajo še vedno hišne številke z naslovom Kleče, Mala vas in Stožice. Brskal sem še dalje, kot pripomoček za ugotavljanje

dejanskega stanja mi je služil načrt občine Ljubljana Bežigrad, ki je izšel v posebni prilogi Zbora občanov, 24. junija 1981. Pojdimo kar po vrsti. Tudi vasi Ježa, Nadgorica, Soteska in Dobrava pri Črnučah niso vpisane v leksikon. Kaj je zavedlo informatorja in sodelavca leksikona za občino Ljubljana Bežigrad, Andreja Kranjca, ki je naveden na strani 357, da je izpustil tako poznana krajevna imena, res ne morem razumeti. Morda bomo v Zboru občanov kaj kmalu izvedeli kaj o tem spodrsrlaju. Lahko pa rečem, da smo malo razočarani.«

Odgovarja Meta Sluga, urednica Cankarjeve založbe v Ljubljani: »Skupina slavistov, ki je leksikon pripravljala, ga je izdelala na podlagi informatorjev za posamezna področja. Ti so podatke zbrali preko statističnega zavoda Slovenije. V primerih, ko posamezna področja, deli ali naselja spadajo v sklop večjega kraja ali mesta, kot je to v primeru, ki ga navaja vaš bralec, je prevladalo ime večjega mesta, njegovih občin ali kraja, imena mestnih in krajevnih naselij pa niso navedena. V leksikonu, ki zajema 6.000 gesel, tudi ni navedenih imen preko 20 tisoč naselij, ki so širom po Sloveniji.«

B. POGAČNIK

MATJAŽ CANKAR:

»Zakaj za mlade ni prostora v Družbenem domu Stadion?«

Matjaž Cankar je vodja delegacije za zbor krajevnih skupnosti Triglav. V tej delegaciji je enajst delegatov. In kdaj se sestajajo? Nekaj dni pred občinsko skupščino. Skupaj predelajo gradivo in potem tisti, ki gre na zbor krajevnih skupnosti skupščine Bežigrad, zastopa mnenje njihove delegacije ali baze, kot rečemo. Toda Matjaž Cankar ni samo aktiven družbenopolitični delavec. Je tudi eden izmed ustanoviteljev Kulturno umetniškega društva Stadion, je član izvršnega odbora DPM Živ-žav. Sicer pa je samostojni obrtnik. Pred kratkim je namreč odprl obratovalnico – Studio Črka, v kateri bo fotokopiral, razmnoževal in izdeloval samolepljive črke. Za Društvo DPM Živ-žav in za KUD Stadion bo delal brezplačno. Lepo, mar ne? Če bi vsi obrtniki in vse delovne organizacije na terenu nekaj naredili oziroma prispevali za krajevno skupnost, bi se tudi prostovoljno delo bolj razvilo...

Sicer pa smo se z Matjažem Cankarjem pogovarjali predvsem zato, da bi povedali, kako na terenu delujejo in katere težave jih tajejo.

»Ko so postavljali družbeni dom Stadion, so imeli vsi polna usta besed, kako bo s tem domom na tem koncu Ljubljane zaživela kultura, kako bodo prav vse družbenopolitične organizacije dobile svoj kotiček za delo in sestajanje. Nekaj časa je bilo tako. Potem se je bivša KS Stadion razcepila na tri dele: na KS Stadion, KS Korotški partizani in KS Triglav. Od tedaj dalje so v tem domu same razprtije. Zakaj tedaj, ko smo se odločili za razcepitev, nismo pravično: na tri dele (med vse tri krajeve skupnosti) razdelili tudi prostorov in drugega inventarja? Sedaj namreč prav družbenopolitične organizacije in društva nimajo prostora v tem domu, vsaj ne vsa, ki bi prostor potrebovala. In ker vzdrževanje doma veliko stane, so ga začeli odajati in razprodajati. V njem ima prostor Astra, Varnost, Telesno kulturna skupnost Bežigrad, Smučarski klub Novinar, Godba Bežigrad, Okrepčevalnica s kegljiščem

itd. Brez prostora pa je ostala zato mladina tega konca. Takrat, ko so stavbo gradili, so obljubljali, da bo v njej knjižnica, glasbena šola in tudi prostor za kulturne dejavnosti. Žal pa smo se za te dejavnosti obrisali pod nosom. Še celo društvo DPM Živ-žav nima prostora oziroma... Še huje. Vsakič znova prosjači, da lahko dobi dvorano za to ali ono prireditev, ki je namenjena otrokom, ki so naše največje bogastvo, mar ne? Da ne omenjam tega, da tudi starejši mladinci in mladinke nimajo prostora, kjer bi se zbirali, kjer bi se kaj dogajalo. Kaj pomaga parola, naj zaživi krajevna skupnost, če se ljudje lahko zbirajo le »pod smreko«. Naj ob tem povem, da je nekaj let v KS Stadion prav uspešno delovala tudi galerija, ki jo je vodila Jožica Komadina, a so jo čez noč ukinitili. Zakaj? Mar ne marajo kulture?« se je ogorčeno vpraševal Matjaž Cankar.

»Naša delegacija kar dobro deluje,« se je še pohvalil. »Pred kratkim smo tožili tudi SGP Grosuplje, ki je nepravilno zgradilo stolpnice v Glavarjevi 45., 47. in 49. Zamačkajo balkoni, poleg tega pa je kanalizacija čisto zanič, saj jo je treba prazniti na 14 dni. O tem kriminalno slabem delu smo obvestili tudi skupščino občine Bežigrad, da nam pomaga razrešiti ta problem in prisili izvajalca, da napake odpravi. Sploh pa bi lahko o gradbeniški mafiji ali nekalitetni gradnji v naši občini večkrat spregovorili,« je na koncu pribil.

NEVA ŽELEZNIK

Vsem Bežigranjčankam

čestitamo ob Dnevu žena